

2020. április

**HÍVOM A CSALÁDOKAT,
HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS
SZERELMESEKET,
A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS
PAPTESTVÉREKET, ÉS MINDENKIT, AKI A CSALÁD
ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!**

Ebben az erkölcstelen világban nem lehet normálisan élni, – jelentette ki a baráti társaság egyik tanár tagja. – Ma mindenre, az igazságra, a jóra, a hasznosra, az értékesre, még az erkölcsösre is azt mondják, hogy „az attól függ”. Legtöbbször az sem világos, hogy az a valami „mitől függ”, csak ne lehessen rá hivatkozni. A háttérben pedig mindig a pénz, a profit, az egyéni érdek húzódik meg. Közben pedig azt látjuk, hogy a családok szétesnek, ennek következtében a társadalom is szétesik, egyének harcolnak saját önző érdekeikért. Mondd – vette át a szót egy jogász doktor –, nem túl sötétén látod a helyzetet? A polgári demokráciákban általában egyetértenek abban, hogy általánossá kell tenni azt az elvet, hogy ne tedd azt, amit nem szeretnél, ha mások tennék veled. Aki másoknak árt, azt meg kell büntetni, kártérítésre kell kötelezni.

Bizonyára nem véletlen, hogy Jézus a Miatyánkban, az általa tanított imában a mindennapi kenyér kérését a kérések közül az első helyre tette. Sok mindentről lemondhatunk szükséghelyzetekben, de a kenyér hiánya megfoszt emberi méltóságunktól, erőszakos embertelenségre, vagy az életről való önkéntes lemondásra készítenek. Ahhoz, hogy legalapvetőbb emberi jogunknak, az élethez való jogunknak érvényt szerezhessünk, biztonságban kell tudnunk mindennapi kenyereinket. Abban a társadalomban, amelyben minden családban, mindenkinek van mindennapi kenyere, érvényesül a szabadság, mert az embereknek nem kell koldulniuk kérve azt, ami nekik jár; nem kell emberi méltóságukat áruba bocsájtaniuk azért, hogy mindennapi szükségleteiket fedezni tudják.

A Miatyánkban azért is imádkozunk, hogy jöjjön el a Te országod, Isten országa. Nem csak táplálékra van szükségünk, hanem arra a jövőre is, amelyet csak Isten ajándékozhat nekünk. Új teremtésre van szükségünk, arra a kenyérre, amely a mennyből száll alá, és életet ad a világnak. Szoros kapcsolat van a mindennapi kenyérért és a megbocsátásért való imádkozás között is. A kölcsönös megbékélés a Szentlélek munkálkodásának egyik jele. Megbékülni, kiengesztelődni a közösségben lehet, ez már önmagában is ízelítő Isten eljövendő országából, a holnap kenyereből. Kölcsönös egymásra utaltságunk elismerése és egymás emberi méltóságának megerősítése emberi tapasztalataink olyan dimenziói, amelyekben Isten országa válik láthatóvá. Ahol ez megtörténik – akár Krisztusra és a Lélekre hivatkozással, akár nem –, ott jelen van a holnap kenyérének szakramentális valósága. Ott megjelenik, ha csak öt percre is, a mennyország. Ha a megbocsátás a legkeservesebb módja annak, hogy megtanuljunk saját erőforrásainkat felajánlani embertársaink méltóságáért – ami sok szempontból a legkevésbé magától értődő és a korszellemmel leginkább ellentétes szolgálat –, akkor a megbocsátást a jövőt megelőző ajándéknak tekinthetjük, amely Isten felé vonz minket.

Családi imában vagy egyenként aktualizáljátok a Miatyánk kéréseit a saját pillanatnyi helyzetetekre? Melyik kérés volna most számotokra a legfontosabb? Van-e valamelyik kérés kapcsán megköszönni, hálát adni valótok?

Korunkban a társadalom gyors és mélyreható változásokon megy át. Már messze eltávolodtunk a kora középkori keresztény társadalom-eszménytől, amelyben a

társadalmi ranglétra csúcsán megkérdőjelezhetetlen tekintélyek álltak és az alattvalók piramisában mindenkinek megszabott mozgástere és helye volt. Mindenkitől elvárták a legfőbb tekintély elismerését, aki pedig – legalábbis elvben – Istent tekintette a legfőbb urának. A mai társadalom-felfogás minden embert egyenlőnek tekint, mindenkit megilletnek az emberi jogok, sok szó esik az emberi méltóságról. Az antropológiai és kulturális változások hatással vannak az élet minden vetületére. Gyorsan változik az emberi kapcsolatok kultúrája, átalakulóban vannak társadalmi struktúrák, megkérdőjeleződnek a régebben általánosan elfogadott értékek. Terjed a liberális szemlélet, amely szerint mindenki úgy dönt, ahogy neki tetszik, mintha az egyéneken túl nem léteznének igazságok, értékek, eligazító elvek, mintha minden egyenértékű volna és bármit meg kellene engedni. Sokak életét a körülményektől függő esetlegességek és a saját hajlamok szeszélyei határozzák meg.

A jelenlegi élet ritmusa, a stressz, a munka világa és a társadalom szerveződése nem kedvez a kizárólagosságot és a végleges elköteleződést magába foglaló házasságeszmény alapján álló családok alapításának. A birtoklás és az élvezet mérhetetlenül individualista kultúrája türelmetlenséget és erőszakot szül a családokon belül. Egyre kevesebb házasságot kötnek, kevesebb család jön létre, ugyanakkor sok család esik szét. Előretört az ideiglenesség és a leselejtezés kultúrája. A családi kapcsolatok nem tartósak, a személyek gyorsan átlépnek az egyik érzelmi kapcsolatból a másikba, személyes kapcsolataikkal úgy bánnak, mint a tárgyakkal és a környezettel: minden kiselejtezhető, sokan használnak és eldobnak, pazarolnak és rombolnak, kizsákmányolnak és kihasználják, amíg csak lehet. Azután Isten veled! De aki használja a másikat, ugyanazon logika szerint előbb-utóbb ő maga válik kihasználttá, manipulálttá és elhagyottá. (vö. AL 39)

Soroljatok fel rokoni, baráti, ismerősi körből olyan eseteket, amelyek korunk társadalmi problémáit jól illusztrálják! Voltak-e, olyanok, akiken közösségeitek segíteni tudott?

Mindezek a változások nem engedik meg a múlt modelljeinek és formáinak különbségtétel nélküli alkalmazását. (I. AL 32) A Szentírásból azonban levezethető néhány örökérvényű társadalmi alapelv. Sohasem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Isten minden emberi személyt saját képére és hasonlatosságára teremtett, (Ter 1, 27) és ez számára *emberi méltóságot* biztosít. Ha méltósága okán tiszteljük az embert, mindenben törekednünk kell javának szolgálatára. De mivel Isten az embert közösségi lényé teremtette, (Ter 2, 18) az egyes ember javát megelőzi a közösség javának, a *közjónak* a szolgálata. A különböző szintű és méretű közösségek egymással és társadalommal való együttműködését a *szolidaritás* és a *szubszidiaritás* elvének tiszteletben tartása szabályozza. A szeretet a legnagyobb parancs, amely megkívánja az emberi méltóság, az igazság és mások jogainak és javának önzetlen szolgálatát. (Jn 13, 34)

A szeretetnek jelenvalónak kell lennie a társadalmi viszonyokban, és azok egészét át kell hatnia. A keresztény szeretet az evangélium minden mást magába foglaló törvénye. Csak a szeretet bőséges kiáradásától várhatjuk az egyének és közösségek, a népek boldogulását. A szeretet civilizációja olyan társadalom, amelyben az emberek mások javáért mindig készek feláldozni magukat, ez a legbiztosabb ellenszer a világ határtalan önbizalma és féktelen önszeretete ellen. Az egoizmus a rendezett társadalom legrombolóbb ellenfele: a történelem megmutatja, hogy a szívek micsoda pusztulása következik akkor, ha az ember nem képes elismerni más értékeket és más valóságot, mint az anyagi javak világát, ha az anyagiak megszállott hajhászása gátolja és megfojtja az adakozás képességét. (vö. Egyház társadalmi tanításának kompendiuma, 581.)

Hogyan tudjátok gyermekeiteknek megmutatni, hogy a mások iránti önzetlen szeretet gyakorlása a békés, igazságos, élhető társadalom alapja?

Bonyolult világban élünk – szólalt meg a társaság előadó-művészeti tagja –, minden változik és mindennek az értéke is látszólag megfordul. A nagyapám még két jegyet vett a villamoson magának, pedig egyedül utazott, mert előző nap le kellett szállnia, mielőtt a kalauz odaért volna hozzá. Ma büszkén eltesszük azt az élelmiszert, amelyet valamiért nem számlázott le a gép, és senki nem látta. Odajutottunk, hogy senkiben sem merünk megbízni, mert feltételezzük, hogy tisztességtelen, ha nem figyelünk, becsap. Sok mindenért büntetnek, de úgy gondoljuk, hogy ha eléggé ügyesek vagyunk, ki tudjuk játszani az ellenőrt. Ezért aztán a büntetésnek nincs visszatartó ereje. Azt gondolom, hogy a tiltás, a bűnös tettek megelőzésére szolgáló intézkedések, a korlátozások nem sok eredményre vezetnek. Azt javaslom, a sok beszéd, meg az új és új szabályok bevezetése helyett cselekedjünk. Végre 2000 év elmúltával fogadjuk meg a tanácsot: "Mindazt, amit szeretnétek, hogy megtegyenek nektek az emberek, tegyétek meg ti is nekik. Mert ez a törvény és a próféták." (Mt 7, 12)

Bíró László tábori püspök
az MKPK Családbizottságának elnöke
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke